

Yhdessä vahvaksi yhteisöksi – Ei kiusaamiselle -suunnitelman toimenpiteet Kaitaan koulussa

1. Hyvinvoinnin mittarit

Tavoite: Koululla on menetelmä, jonka avulla seurataan oppilaiden ja opiskelijoiden arkea ja jaksamista. Tietoa käytetään kiusaamisen ehkäisemiseen sekä siihen puuttumiseen monin eri keinoin.

Kaitaan koulu:

Koulussa seurataan oppilaiden hyvinvointia sekä yhteisö- että luokkakohtaisesti. Oppilailta, huoltajilta, luokanohjaajalta/luokanopettajalta ja luokkaa opettavilta opettajilta kysytään luokkien hyvinvointiin liittyviä asioita. Näitä käsitellään luokkatasokohtaisessa yhteisöllisessä hyvinvointiryhmässä kaksi kertaa lukuvuodessa yläkoulussa ja kerran lukuvuodessa alakoulussa.

Tämän lisäksi toteutetaan:

- kouluterveyskysely (4.-5. -luokat ja 8.-9. -luokat)
- MOVE-mittaus (5. ja 8. lk)
- koulun itsearviointikysely

2. Sosiaalisia ja tunnetaitoja sekä kiusaamistilanteiden käsittelyä kehittävät ohjelmat

Tavoite: Koululla on käytössä työkalupakki sosiaalisten tilanteiden ja tunteiden tunnistamista sekä uusien taitojen oppimista varten.

Kaitaan koulu:

Yläkoulussa luokanohjaaja pitää luokalle hyvinvointitunnin kerran kuukaudessa.

Alakoulussa luokanopettaja pitää luokalle hyvinvointitunnin kerran viikossa.

3. Ryhmien, luokkien ja yhteisöjen yhdessä sovitut säännöt

Tavoite: Koululla on säännöt, jotka auttavat sekä ennaltaehkäisemään kiusaamista että puuttumaan siihen jämäkästi ongelmien jo alettua.

Kaitaan koulu:

Koulun järjestyssäännöt on laadittu yhdessä oppilaiden, huoltajien ja koulun aikuisten kesken.

Koululla on malli, jolla kuvataan toimintaa kiusaamistapauksissa.

Lisäksi luokilla voi olla omia luokkakohtaisia yhdessä sovittuja sääntöjä.

4. Jatkuva ryhmäyttäminen ja sosiaalisen kiinnittymisen edistäminen

Tavoite: Ryhmäyttäminen on koulussa arkipäivää ja jatkuvaa läpi lukuvuoden.

Jatkuva ryhmäyttäminen vahvistaa ryhmän toimintakykyä, parantaa ilmapiiriä ja lisää turvallisuudentunnetta.

Kaitaan koulu:

Koululla on pysyvät käytännöt lukuvuoden alussa tapahtuvaan luokkien ryhmäyttämiseen. Opettajat ryhmäyttävät opetusryhmiä viikoittain oppituntien rakenteissa.

5. Sähköiset palautekanavat

Tavoite: Perusopetuksessa kaikilla oppilailla ja huoltajilla on tiedossaan ja käytettävissään helppo tapa ilmoittaa huomioista kiusaamiseen liittyen.

Kaitaan koulu:

Alakoulussa sekä oppilas että huoltaja voi kertoa luokanopettajalle tai koulun muulle aikuiselle kokemastaan tai näkemästään kiusaamisesta tai muusta epäasiallisesta toiminnasta Wilma-viestillä tai kasvotusten.

Yläkoulussa on käytössä sähköinen lomake, jolla kuka tahansa oppilas, huoltaja tai henkilökunnan jäsen voi ilmoittaa kiusaamisesta tai muusta epäasiallisesta toiminnasta - halutessaan nimettömänä. Saavutettavuuden helpottamiseksi koulun käytävillä on QR-koodeja, joista lomakkeeseen pääsee. Lomakkeen ilmoituksia pääsevät lukemaan kiusaamistapauksia selvittävän tiimin jäsenet. Huoltajat voivat ottaa yhteyttä luokanohjaajaan tai kiusaamistapauksia selvittävän tiimin jäseniin myös Wilman kautta.

6. Kiusaamisen vastaisten toimien vastuuhenkilöt

Tavoite: Koulussa tunnistetaan eri toimijoiden roolit kiusaamisen ehkäisyssä. Toiminta kuuluu kaikille koulu- tai oppilaitosyhteisössä työskenteleville.

Kaitaan koulu:

Kiusaamista ehkäisevä toiminta ja kiusaamiseen puuttuminen on kaikkien koulun aikuisten vastuulla.

Alakoulussa ristiriitatilanteissa käytetään RESTO-sovittelumallia, jossa koulutetut RESTO-sovittelijat käsittelevät tilanteita sovittelumallin mukaan. Alakoulussa RESTO-malli esitellään koko henkilökunnalle.

Yläkoulussa on kouluyhteisön hyvinvointia edistävä ja kiusaamistapauksiin tarvittaessa puuttuva tiimi. Tiimin laatima toimintamalli on koko henkilökunnan tiedossa ja se käydään vuosittain läpi yhteisessä tilaisuudessa. Haastavammissa tilanteissa, joissa koulun toimintamallin keinot eivät riitä, tiimiä ja opettajia on ohjeistettu ottamaan yhteyttä Aseman Lapset ry:n K-0-tiimiin.

7. Restoratiivisten lähestymistapojen käyttö

Tavoite: Koulussa on ymmärrystä ja osaamista restoratiiviseen lähestymistapaan. Restoratiivinen lähestymistapa korostaa kohtaamiseen, keskusteluun ja yhteistyöhön perustuvaa myönteistä prosessia, jossa pyritään osapuolten välisen ymmärryksen lisääntymiseen. Se vahvistaa valmiutta haastavien tilanteiden sovitteluun rakentavasti, osallisuutta vahvistaen. Lähestymistavan perusarvoja ovat

kunnioitus, kuuntelu, kohtaaminen sekä yksilöiden oman asiantuntijuuden ja kyvykkyyden vahvistaminen.

Kaitaan koulu:

Alakoulussa koulutetut RESTO-sovittelijat hyödyntävät RESTO-mallia tilanteiden käsittelyssä.

Yläkoulun koko henkilökunta koulutetaan puuttumaan oppilaiden väliseen epäasialliseen käytökseen. Yläkoulussa kiusaamistapauksia selvittävä tiimi toteuttaa restoratiivista lähestymistapaa toiminnassaan. Lisäksi koulun henkilökunnan jäseniä on käynyt restoratiivisen lähestymistavan koulutuksen. Tavoitteena on, että vähintään edellä mainitun tiimin jäsenet kävisivät restoratiivisen lähestymistavan koulutuksen.

8. Nimikkoaikuisen paljon kiusatuksi tullee

Tavoite: Kiusaamisen kohteeksi joutuneella oppilaalla on nimettynä turvallinen aikuinen, joka auttaa ja tukee eteenpäin. Oppilaalla on itse mahdollisuus ehdottaa/valita hänelle turvallinen aikuinen.

Kaitaan koulu:

Alakoulussa luokanopettaja ja tarvittaessa oppilashuoltoryhmän jäsenet tukevat kiusaamisen kohteeksi joutunutta oppilasta ja seuraavat tilannetta.

Yläkoulussa kiusaamistapauksia selvittävä tiimi tukee kiusaamisen kohteeksi joutunutta oppilasta ja rohkaisee häntä olemaan tarvittaessa yhteydessä kehen tahansa kouluyhteisön aikuiseen. Tiimi seuraa jokaista tilannetta ja aktiivisesti on yhteydessä oppilaaseen.

9. Tukevan oppilastoiminnan kehittäminen ja vahvistaminen

Tavoite: Kouluyhteisössä kaikki otetaan mukaan kiusaamisen ehkäisyyn. Näin vahvistetaan kiusaamista vähentävää ilmapiiriä.

Kaitaan koulu:

Kaitaalla painotetaan sitä, että kouluyhteisössä yhteisön hyvinvointi on kaikkien sen jäsenten asia. Tukioppilaat ovat mukana kiusaamisen ehkäisytyössä mm. käymällä puhumassa oppilaille hyvinvoinnin merkityksestä ja kaveritaidoista. Oppilaskunnan hallitus järjestää yhteisöllisiä tapahtumia, joiden tarkoitus on vahvistaa koulun yhteishenkeä.

10. Vertaistukitoiminta

Tavoite: Kiusatuksi tulleella oppilaalla tai opiskelijalla on mahdollisuus jakaa kokemuksiaan ja saada vertaistukea muilta.

Kaitaan koulu:

Alakoulussa tavoitteena on käynnistää VERSO-toiminta uudestaan.

Yläkoulussa oppilaat ovat jo aktiivisesti mukana kiusaamisen vastaisessa työssä, joten vertaistukiryhmiä ei katsota tarpeellisiksi.

11. Niveltäminen ja siirtymätilanteet

Tavoite: Oppilas saa erityisesti nivelvaiheissa ja siirtymätilanteissa tukea ja ohjausta.

Kaitaan koulu:

Esikoulun ja ensimmäisen luokan aloittavien tutustumispäivä järjestetään kevätlukukauden lopussa. Kouluvuoden alussa luokanopettaja pitää kaikille koulutulokkaille vanhempainvartin, jossa opettaja tutustuu oppilaan huoltajiin ja edistää kodin ja koulun välistä yhteistyötä. Alakoulun yhteinen vanhempainilta järjestetään tarvittaessa.

Yläkoulussa järjestetään keväällä tuleville 7. -luokkalaisille ja heidän huoltajilleen tutustumispäivä. Lokakuun loppuun mennessä käydään henkilökohtaiset keskustelut koulussa aloittaneiden oppilaiden ja huoltajien kanssa. Samalla oppilaille laaditaan henkilökohtaiset oppimissuunnitelmat. Nivellyspalaverit pidetään alakoulujen kanssa keväällä.

Yläkoulussa on käytössä toimintamalli uuden oppilaan vastaanottamisesta.

12. Huoltajien osallistaminen

Tavoite: Huoltajilla on tiedossaan, miten oman lapsen koulussa kiusaamista ehkäistään ja miten siihen puututaan.

Kaitaan koulu:

Koulun nettisivuilta löytyy malli, kuinka koulussa puututaan kiusaamistilanteisiin. Mallista tiedotetaan huoltajia lukuvuoden alussa.

Joka lukuvuosi on mahdollisuus järjestää lauantaiyöpäivä vuosiluokilla 1.-9. Päivän tarkoitus on vahvistaa kodin ja koulun välistä yhteistyötä sekä huoltajien osallisuutta.

13. Puuttumisen portaat

Tavoite: koulussa on selkeä toimintatapa kiusaamiseen puuttumiseen. Sovittu toimintamalli on oppilaiden, huoltajien sekä kaikkien koulun aikuisten tiedossa.

Kaitaan koulu:

Puuttumisen portaat erillisenä liitteenä.

1 Ennaltaehkäisevä työ	2 Kiusaaminen tulee ilmi ensimmäisen kerran	3 Kiusaaminen jatkuu	4 Kiusaaminen jatkuu aiemmista toimista huolimatta
- Kiinnitetään huomiota oppilaiden luonteen- vahvuuksiin. - Kouluterveyskysely (4.-5. -luokat ja 8.-9. -luokat). - Koulun itsearviointikysely - Luokkakohtaiset kyselyt - Hyvinvointitunnit - Jatkuva ryhmäyttäminen	- Aikuinen puuttuu tilanteeseen heti. - Aikuinen käy keskustelun kiusaamiseen osallistuneiden kanssa heti kun mahdollista. - Opettaja tiedottaa asianosaisten huoltajia (puhelinsoitto, Wilma). - Sovitaan tarvittaessa seuranta- keskustelu. - Opettaja voi konsultoida kiusaamis- tapauksia selvittävää tiimiä tai opiskeluhuollon henkilöstöä. - Käytetään tarvittavia kurinpitotoimia (esim. kasvatus- keskustelu). - Tarvittaessa tehdään viranomaisyhteis- työtä.	- Tilanteen selvittäminen jatkuu yhteistyössä kiusaamistapauks- ia selvittävän tiimin kanssa. - Tarvittaessa konsultoidaan koulun yhteisöllistä hyvinvointi- ryhmää. - Tilanteen vaatiessa rehtori otetaan mukaan asian käsittelyyn. - Tarvittaessa kutsutaan huoltajat koululle. - Nimetään vastuu aikuinen seuraamaan tilannetta.	- Tehdään moniammatillista yhteistyötä oppilaan ja/tai huoltajan suostumuksella. - Rehtori päättää kurinpitotoimien käytöstä (kirjallinen varoitus, jälki-istunto, määräaika- erottaminen). - Otetaan yhteyttä Aseman Lapset ry:n K-0-tiimiin. - Pohditaan muita toimintamalleja, esim. yhteistyö lastensuojelun ja poliisin kanssa.